

FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 1/2012 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om presidentens kansli och lagar om ändring av vissa lagar som har samband med den

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 1 november 2011 regeringens proposition med förslag till lag om presidentens kansli och lagar om ändring av vissa lagar som har samband med den (RP 91/2011 rd) till förvaltningsutskottet för beredning.

Utlåtande

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet lämnat utlåtande i ärendet. Utlåtandet (GrUU 23/2011 rd) återges efter betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- specialsakkunnig Valtteri Nieminen, statsrådets kansli
- regeringsråd Kirsi Äijälä, finansministeriet
- juridisk rådgivare Jukka Lindstedt och slottsfogde Anne Puonti, republikens presidents kansli
- ordförande, hovmästare Teemu Mykkänen, Tasavallan presidentin kanslian henkilöstöyhdistys ry
- serviceförmän Jyrki Tiitinen, Tasavallan presidentin kanslian virkamiesyhdistys ry.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av
— justitieministeriet.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår en ny lag om republikens presidents kansli. Genom den upphävs den gällande lagen om republikens presidents kansli. Samtidigt ändras också lagen om republikens presidents rätt till pension och lagen om arbetsdomstolen.

Bestämmelserna om tjänstemännen vid republikens presidents kansli föreslås bli reviderade med beaktande av de ändringar som gjorts i statstjänstemannalagen. Samtidigt ses bestämmelserna om bestämning av anställningsvillkoren och om arbetsfred och arbetstvister över.

Regeringen föreslår att lagstiftningen om de tjänster som tillhandahålls republikens före detta presidenter revideras genom en ändring av lagen om republikens presidents rätt till pension. I den preciseras principerna för tillhandahållande av tjänster för pensionerade presidenter.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 mars 2012 samtidigt som lagen om ändring av grundlagen träder i kraft.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Allmänt

Genom den nya lagen anpassas lagstiftningen om presidentens kansli till utvecklingen i den allmänna statstjänstemannalagstiftningen. Samtidigt upphävs den gamla lagen om republikens president från 1995 (1382/1995) med sin på de flesta punkter ursprungliga text. Som ett resultat av reformen kommer bestämmelserna om kansliets tjänstemän tydligare att motsvara de ändringar som gjorts i statstjänstemannalagen (750/1994) under årens lopp men med hänsyn tagen till de särskilda uppgifter som kanslitjänstemännen har. Också övrig speciallagstiftning om offentliga anställningar har setts över efter 1995 då kanslilagen trädde i kraft. Lagen om Finlands Banks tjänstemän (1166/1998) trädde i kraft den 1 januari 1999 och lagen om riksdagens tjänstemän (1197/2003) den 1 januari 2004. Lagen om kommunala tjänsteinnehavare (304/2003) trädde i kraft den 1 november 2003.

De viktigaste ändringarna

Förslaget till lag om republikens presidents kansli (lagförslag 1) kan i det stora hela ses om en modernisering av den gällande lagstiftningen. Det är på sin plats att de tjänstemannarättsliga bestämmelserna anpassas där det är nödvändigt till de allmänna tjänstemannarättsliga bestämmelserna, som ändrats under årens lopp bl.a. som en konsekvens av den nuvarande grundlagen.

I fråga om anställningsvillkoren för kansliets tjänstemän gäller det som avtalas i statens tjänstekollektivavtal, om inte kanslichefen bestämmer något annat. Däremot saknas i dagsläget bestämmelser om det egentliga förhandlingsförfarandet. I och med den nya lagen införs ett normalt tjänstekollektivavtalssystem för kansliet på samma sätt som tidigare för riksdagens kansli och Finlands Bank. Lagen föreskriver bl.a. om förfarandet för överenskommelse om anställningsvillkoren och om förhandlings- och avtalsparterna. I lagen finns också adekvata bestämmelser om arbetsfred och lösande av arbetstvister.

Regeringen föreslår också att 1 § i lagen om republikens presidents rätt till pension (42/1994) ska ändras. Det är motiverat att precisera tjänster till tidigare presidenter med hänsyn till de behov som kan förekomma. När en pensionerad president avlider kan hans eller hennes efterlevande make och barn under 18 år fortsatt erbjudas tjänster som de behöver.

Överklagandeförbud

Grundlagsutskottet tar i sitt utlåtande fasta på grundlagens 21 § om rättsskydd och påpekar att det i lagförslag 1 finns många förbud mot att söka ändring.

Enligt det föreslagna 65 § 1 mom. får ett beslut genom vilket republikens president har avgjort ett ärende som berör en tjänsteman som presidenten utnämnt inte överklagas genom besvär. I 4 § föreskrivs det att presidenten beslutar bl.a. om uppsägning, förflyttning, tilldelande av varning, avstängning från tjänsteutövning, ikrafthållande av avstängning från tjänsteutövning och hävning av tjänsteförhållandet.

Alla de här besluten handlar enligt grundlagsutskottet i sak om den enskildes rättigheter och skyldigheter i den mening som avses i 21 § 1 mom. i grundlagen. Den enskilde har ett genuint rättsskyddsintresse i sådana fall och principen bör enligt 21 § 1 mom. i grundlagen vara att han eller hon har rätt att få beslutet behandlat av en domstol eller något annat oavhängigt rättsskipningsorgan.

Grundlagsutskottet har godkänt mindre begränsningar i rätten att få ett beslut som gäller den enskildes rättigheter och skyldigheter behandlat av en domstol. Även när reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna bereddes ansågs det möjligt att lagstifta om mindre undantag från de här rättsskyddsgarantierna. Med hänsyn till att de personer det handlar om här tjänstgör i sakkunniguppgifter av särskilt slag och att deras tjänsteförhållande i allt väsentligt bygger på ömsesidigt förtroende mellan dem och upp-

dragsgivaren och på uppdragsgivarens statliga ställning, ser grundlagsutskottet inte ett sådant förbud mot överklagande som något författningsrättsligt problem. Grundlagsutskottet anser följaktligen att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Sammanfattning

Sammantaget sett anser utskottet propositionen vara behövlig och angelägen. Det tillstyrker lagförslagen utan ändringar.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslagen utan ändringar.

Helsingfors den 10 februari 2012

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jussi Halla-aho /saf
medl. Heikki Autto /saml
Reijo Hongisto /saf
Risto Kalliorinne /vänst
Elsi Katainen /cent
Timo V. Korhonen /cent
Antti Lindtman /sd

Markus Lohi /cent
Pirkko Mattila /saf
Tapani Mäkinen /saml
Markku Mäntymaa /saml
Ulla-Maj Wideroos /sv
ers. Anne Holmlund /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Ossi Lantto.